

CERCETĂRILE ARHEOLOGICE DE LA HERNEACOVA – CETATE (OR. RECAȘ, JUD. TIMIȘ). CAMPANIILE 2004 - 2005 (II)

Mircea Mare, Valentin Cedică

Cuvinte cheie: *România, Banat, Herneacova, prima epocă a fierului*
Keywords: *Romania, Banat, Herneacova, Early Iron Age*

În cursul anilor 2004 și 2005 au continuat cercetările arheologice sistematice de la Herneacova – *Cetate* (or. Recaș, jud. Timiș).

Situl (cod LMI 2004 TM – I – s – A-06206, cod RAN 158341.01) a fost inițial sondat de către Florin Medelet la sfârșitul anilor '60 și începutul anilor '70 ai secolului trecut. În arhiva Muzeului Banatului se păstrează carnetul de șantier din campania 1971 de la Herneacova. În anul 2003 a fost inițiată cercetarea sistematică a sitului¹.

În **campania din 2004** (responsabil științific de șantier dr. Mircea Mare, în colectiv Valentin Cedică, Muzeul Banatului Timișoara) a fost executat un nou tronson din secțiunea magistrală α , respectiv α 2/2004, cu dimensiunile 1 x 91 m. Secțiunea α 2 a infirmat existența unui șanț de apărare, ipotetic amplasat pe platoul aflat în prelungirea botului de deal (mamelonului) ce domină valea pârâului Băcin (Bencec).

Stratigrafia secțiunii a fost cvasi – identică cu cea din tronsonul anterior, α 1/2003, respectiv un strat de humus de culoare brună sau brun - roșiatică, cu foarte puține materiale arheologice, ce coboară până la adâncimi cuprinse între 0,30 și 0,80 m.

În porțiunea m. 83 – 87, spre marginea platoului, aproape de denivelarea naturală ce delimitează, dinspre S-SE, botul de deal, s-a conturat și a fost parțial dezvelit un complex, de formă aproximativ ovală, neregulată, cu dimensiunile pe axe de 300 x 475 (parțial) cm și cu o adâncime maximă de 123 cm. Pe fundul complexului s-a descoperit o lentilă de arsură (compusă din cărbune, cenușă și chirpic). Umplutura, de culoare cenușie, conținea pe lângă fragmente de chirpici, oase de animale și fragmente

ceramice din categoriile semifină și fină. De culoare brun deschis, brun închis, brun roșiatic, cenușiu închis sau neagră, fragmentele ceramice sunt în mare măsură nedecorate. Singurele ornamente constă în caneluri sau brăuri alveolate. În măsura în care au putut fi identificate, ele provin de la castroane cu buza invazată, vase bitronconice, oale de mari dimensiuni și câni. Materialul ceramic aparține aceluiași orizont al primei epoci a fierului ca și cel descoperit în campania anterioară.

În **campania din 2005** (responsabil științific de șantier dr. Mircea Mare, în colectiv Valentin Cedică, Muzeul Banatului Timișoara) a fost executat tronsonul $\alpha 3/2005$ (dimensiuni 1 x 100 m) din secțiunea magistrală α , orientată NNV – SSE. În această campanie a fost secționată denivelarea naturală ce separă botul de deal de platou și s-a abordat partea centrală a așezării.

Între m. 18,5 și 32 ai secțiunii s-a conturat un complex arheologic (șanț de apărare), cu o umplutură de culoare de culoare neagră – cenușie, net diferențiată de sterilul de culoare brun – roșcată. Depunerile arheologice erau concentrate mai ales pe panta de SE a șanțului (dinspre platou) și constau în vase ceramice (un vas bitronconic în miniatură, fără ornamente, o cană), fragmente ceramice, artefacte din lut ars (fusaiole, rotițe), fragmente de râșniță și chiar o piatră de râșniță întreagă, obiecte din fier și fragmente de chirpic ars. Din cauza ploilor torențiale din perioada 12 – 18 august, cercetările au fost întrerupte. Șanțul a fost cercetat până la adâncimea de 3,50 m, unde mai avea o lățime de 6 m. Cercetările din campaniile viitoare vor urmări în primul rând obținerea unui profil integral al șanțului de apărare.

În continuarea secțiunii, pe panta dinspre partea centrală a așezării, a fost sesizată prezența unei gropi, conturată de la cca. 0,40 m adâncime - sub stratul de humus (între m. 94,2 – 95,5 pe profilul SV), cu o adâncime de 1,40 m față de nivelul actual, cu o umplutură de culoare brună, ce nu conținea materiale arheologice. Acest complex este ulterior unei albieri (conturate între m. 91,3 – 99), cu o umplutură de culoare cenușiu închis, asemănătoare celei a șanțului, cu urme de chirpic ars și cărbune, dar fără materiale arheologice, marcată în partea superioară de concrețiuni calcaroase, aflate la baza humusului. În partea superioară a secțiunii (m. 99-100), în stratul de humus, au fost descoperite câteva fragmente de la un vas lucrat la roată, de culoare cenușie.

Fragmentele provin de la vase ceramice lucrate cu mâna: cănițe, câni, castroane cu buza invazată, vase bitronconice cu buza evazată și vase tip sac. Decorul fragmentelor ceramice este reprezentat mai ales de caneluri și butoni. Au mai fost găsite fragmente ale unor torți supraînălțate de tip *ansa cornuta* și câteva fragmente ale unor buze de oale decorate cu

incizii superficiale. Materialul aparține orizontului primei epoci a fierului identificat deja în această așezare, cu mențiunea că unele fragmente ceramice, provenind de la vase tip sac, decorate cu impresiuni alveolare, brăuri alveolate și butoni ar putea indica existența și a unui alt orizont, mai târziu, de locuire la Herneacova – *Cetate*.

NOTE

1. V. Cedică, F. Medeleț, *Fortificația de pământ de la Herneacova (com. Receaș, jud. Timiș)*, în *Patrimonium Banaticum*, I, Timișoara, 2002, 85-86; F. Medeleț, V. Cedică, M. Mare, F. Chiu, P. Rogoza, *Cercetările arheologice de la Herneacova – Cetate (com. Receaș, jud. Timiș). Campania 2003 (I)*, în *AnB, SN, X-XI, 1*, Arheologie – Istorie, 2002-2003 (2004), 93-95; F. Chiu, *Raport preliminar al materialului faunistic din așezarea fortificată din prima epocă a fierului de la Herneacova (jud. Timiș)*, în *Patrimonium Banaticum*, II, Timișoara, 2003, 87-93.

THE 2004 – 2005 ARCAHEOLOGICAL CAMPAIGNS FROM HERNEACOVA – CETATE (TIMIȘ COUNTY)

- Summary -

The report gives an account of the 2004 and 2005 archaeological campaigns from Herneacova – *Cetate* (Timiș County). The site known as *Cetate* (“Fortress”) or *Cetatea turcească* (“The Turkish fortress”) is located some 3 kilometers N-NW from the village of Herneacova (Timiș County). It consists in a hill’s end, protected by defensive works. The defensive work encloses a surface of circa 5 hectares.

The goal of these campaigns had been the achievement of a transverse profile of the settlement. Accordingly, two test trenches (1 by 91 meters in 2004 and 1 by 100 meters in 2005) have been carried out. The archaeological features investigated (a defensive ditch, pits etc) provided archaeological material that is to be assigned to the late stage of the Early Iron Age. The processing of the entire archaeological evidences will undoubtedly offer new data on the realities of the Banat late stages of the Early Iron Age.